

چکیده

باورود معنویت و خدا به عرضه سازمان و مدیریت به عنوان چالش قرن بیست و یکم، مدیران و رهبران سازمان ها به خصوص نهادهای آموزشی باید الزاماً با این پدیده نوپا دست و پنجه نرم کنند، نقش رهبران معنوی تحریک و برانگیختن کارکنان با استفاده از چشم انداز معنوی و ایجاد زمینه های فرهنگی بر اساس ارزش های انسانی می باشد تا کارکنانی توانمند، دارای بهره وری بالا، متعهد و با انگیزه را تربیت و پرورش دهند. در ایت تحقیق تلاش می شود تا رابطه بین رهبری معنوی و توانمند سازی کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال تبیین شود. تحقیق حاضر از حیث هدف، یک تحقیق کاربردی محسوب می شود، از حیث نحوه گردآوری داده ها از نوع تحقیقات توصیفی (غیر آزمایشی) و از شاخه مطالعات میدانی به شمار می آید و از حیث ارتباط بین متغیرهای تحقیق از نوع همبستگی است. برای جمع آوری داده های اولیه مورد نیاز از پرسشنامه استاندارد استفاده شده است که برای سنجش پایایی آن از الفای کر و نباخ استفاده شده است. جامعه آماری شامل کارکنان شاغل دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال است، نمونه گیری به روش تصادفی طبقه ای صورت گرفته است. به منظور آزمون فرضیات از آزمون ضریب همبستگی پیرسون با استفاده از نرم افزار SPSS ویرایش ۱۸ صورت گرفته است که یافته های این تحقیق حاکی از آن است که بین رهبری معنوی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال و توانمند سازی همبستگی مثبت وجود دارد. همچنین بین چشم انداز سازمانی، عشق به نودوستی، ایمان به کار، معنا داری در کار، عضویت در سازمان، تعهد سازمانی و بازخورد عملکرد همبستگی مثبت وجود دارد. این همبستگی با ۹۹ درصد اطمینان معنادار است.

مقدمه

در طلیعه قرن جدید که سازمان‌ها به خصوص نهادهای آموزشی با محیط رقابت جهانی مواجه هستند، همواره نیاز به تغییرات ریشه‌ای و خلاقیت‌های کاری احساس می‌شود؛ نیروی رقابتی جهانی، سازمانهای امروزی را مجبور کرده است که بعد از دهها سال ادامه روش‌ها و رویه‌های کاری ثابت خود، روشهای جدیدی را در پیش بگیرند، به گونه‌ای که سازمان‌ها دارای ثبات کاری نبوده و از نوعی ثبات نسبی برخوردارند ((Geijsel, F.; Sleegers, P.; Leithwood, K. and Jantzi, D. (2003)) و برای اینکه از قافله رقابت عقب نیافتند اکثر این سازمانها توجه خود را معطوف به رهبران سازمانی کرده و با شجاعت و جسارت خاصی سعی در ایجاد تغییرات بنیادی در درون سازمان دارند، چرا که رهبری با ایجاد تغییر سروکار دارد. در واقع، ورود مفاهیمی همچون اخلاق، حقیقت، باوربه خدا یا نیروی برتر، معناجویی در کار، نوع دوستی، و... به پژوهش‌ها و اقدامات مدیریتی و کسب و کار همه حکایت از ظهور پارادایم جدیدی دارند. به عقیده بسیاری از محققان، این پارادایم جدید محیط کار، که برگرفته از فیزیک کوانتوم، علوم سایرنیتیک، نظریه آشوب، علوم شناختی، مذاهب و آیین‌های شرقی و غربی می‌باشد، و در واقع عکس‌العملی به پارادایم خشک و مکانیستی مدرن است، پارادایم معنویت می‌باشد. لذا وجود رهبری معنوی در چنین نهادهایی مانند دانشگاه‌ها مستلزم تغییر و تحول، موفقیت، یادگیری مستمر و توانمندسازی کارکنان می‌باشد. (Wax, S. (2005))

در مجموع اهمیت و ضرورت معنویت و معنویت در محیط کار آن چنان است که می‌تواند برای سازمانها، از سانیت و برای اجتماع، فعالیت و برای محیط، مسئولیت را به ارمغان آورد. (Geijsel, F.; Sleegers, P.; Leithwood, K. and Jantzi, D. (2003))

در واقع یک تحولی در توسعه نظریات رهبری از جنگ جهانی دوم بوجود آمده است که چندین نظریه در زمینه انگیزش پیروان شامل نظریه مسیر-هدف، رهبری کاریزماتیک، رهبری تحول‌آفرین و تعاملی ارائه شده است ((Fry, L.W. (2003)). اما اگر با تعمقی دقیق به سیر تکوین مطالعات رهبری توجه کنیم خواهیم دید تاکنون تحقیقات مختلفی در مورد ویژگی‌های فیزیکی، ذهنی و عاطفی رهبران صورت گرفته ولی موضوعی که در سالهای اخیر توجهات زیادی را به سوی خود جلب کرده، ویژگی رهبران معنوی می‌باشد،

و اینکه چگونه می‌توان با توسل جستن به معنویت، سلامت فردی و سازمانی و توانمندسازی کارکنان را به

ارمغان آورد. (Fry, L.W. and Matherly, L.L. (2006))

از طرفی دیگر، مهمترین عامل بهره‌وری در دانشگاه‌ها و در نهایت کل جامعه، منابع انسانی است. تردیدی نیست که شکوفایی هر جامعه‌ای در بهبود و پرورش منابع انسانی آن نهفته است؛ بدین سبب است که مسئولان دانشگاه‌ها با یاری متخصصان رفتاری و منابع انسانی توجه خاصی را به پرورش کارکنان مبذول می‌دارند. یکی از مفاهیمی که در راستای بالندگی منابع انسانی مطرح گردیده، توانمندسازی کارکنان است. درواقع، توانمندسازی به عنوان شیوه نوین ایجاد انگیزش به یکی از داغ‌ترین مباحث روز مدیریت مبدل شده است. وجود تغییرات سریع، پیشرفت‌های تکنولوژیک و رقابتهای آشکار و پنهان در دنیا، اهمیت و ضرورت توانمندسازی را بیش از پیش آشکار ساخته است از این رو برای نقش رهبری در فرآیند توانمندسازی کارکنان، اهمیت بسزایی قایل شده‌اند. با توجه به مطالب عنوان شده و نقش مهم رهبری معنوی در دانشگاه‌ها در توانمندسازی کارکنان، این پژوهش به بررسی تأثیر نقش رهبری معنوی در توانمندسازی کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال می‌پردازد.